

Plenum

Onsdag 13.11.2024 kl. 14.00—22.00

8. Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av 2 § i lagen om rundradioskatt, mervärdesskattelagen och 22 a § i lagen om undantag för landskapet Åland i fråga om mervärdesskatte- och accislagstiftningen

Regeringens proposition RP 186/2024 rd

Remissdebatt

Talman Jussi Halla-aho: Ärende 8 på dagordningen presenteras för remissdebatt. Talman konferensen föreslår att ärendet remitteras till finansutskottet.

För debatten reserveras i detta skede högst 30 minuter. Om vi inte inom denna tid hinner gå igenom talarlistan avbryts behandlingen av ärendet och fortsätter efter de övriga ärendena på dagordningen. — Minister Purra, varsågod.

Debatt

15.17 Valtiovarainministeri Riikka Purra (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Julkisen talouden sopeutustoimiin osallistuvat tavalla tai toisella kaikki yhteiskuntamme sektorit. Vuosikymmenten saatossa on päässyt käymään niin, että julkisyhteisöjen ja laajemmin myös muiden puolijulkisten toimijoiden rahoitus on paisunut aivan liikaa. Siksi hallitus on muun muassa käynnistänyt valtionhallinnossa kokonaisvaltaisen tuottavuusohjelman, samoin esimerkiksi järjestöjen rahoitusta leikataan. Rahalla pitää saada jatkossa enemmän.

Valtionhallinnon sopeuttaessa toimintaansa on luonnollista, että tuottavuustoimenpiteet koskevat myös Yleisradiota. Näin ollen myöskin Yleisradion rahoitusta sopeutetaan ja Yleisradion toimintaa samalla — toivon mukaan — tehostetaan. Monessa eurooppalaisessa maassa yleisradiotoiminta pystyy toimimaan tuotteliaasti ja paljon vaatimattomammalla rahoituspohjalla. Tuottavuuden hakemisessa on kyse toisaalta paremmin tekemisestä, toisaalta priorisoinnista. Jokaisen julkisrahoitteisen toimijan tulee pyrkiä olemaan mahdollisimman kustannustehokas, koska toiminnan rahoittaa suomalainen työntekijä, suomalainen veronmaksaja. Toisaalta on niin, että moni kaupallinen toimija pystyy tänä päivänä tuottamaan niitä palveluita, jotka olivat vielä vain muutama vuosikymmen sitten pelkästään julkisesti tuotettuja palveluita.

Arvoisa puhemies! Valtioneuvosto asetti vuosi sitten syksyllä parlamentaarisen työryhmän arvioimaan Yleisradion rahoitusta, suhdetta kaupalliseen mediaan ja Yleisradiosta annetun lain muutostarpeita sekä tarkkarajaistamaan Yleisradio Oy:n tehtäviä. Julkisen palvelun tehtävää ja rahoitusta arvioiva parlamentaarinen työryhmä antoi syyskuussa mietintönsä. Parlamentaarinen työryhmä esittää, että Yleisradio Oy:n rahoitukseen ei tehdä indeksitarkistusta vuosina 2025—2027. Työryhmä esitti myös, että valtioneuvosto tarkastaa yleisradioveron perusteita siten, että veron tuotto ja määräraha vastaavat tulevina vuosina

Punkt i protokollet PR 115/2024 rd

nykyistä paremmin toisiaan. Yleisradioveron kevennyksen tarkastelun lähtökohtana tulee olla, että veronkevennys kohdistetaan pieni- ja keskituloisiin. Arvonlisäveron osalta parlamentaarisen työryhmän mietinnössä esitetään, että määrärahasta maksettu arvonlisävero siirretään nykyisestä 10 prosentin verokannasta 14 prosentin verokantaan 1.1.2026 alkaen. Tässä nyt käsiteltävänä olevassa ehdotuksessa on sisällä parlamentaarisen työryhmän arviot ja johtopäätökset.

Arvoisa puhemies! Yleisradion rahoituksesta säädetään tv- ja radiorahastolaissa. Valtion televisio- ja radiorahasto on valtion talousarvion ulkopuolinen rahasto. Tv- ja radiorahastolaissa Yleisradion pohjarahoitukseksi on vuonna 2013 määritelty 500 miljoonaa euroa. Lain mukaan määrärahan suuruus tarkistetaan vuosittain kustannustason muutosta vastaavasti. Perusteena on indeksi, joka muodostuu elinkustannusindeksistä, jonka painoarvo on yksi kolmasosa, sekä ansiotasoindeksistä, jonka painoarvo on kaksi kolmasosaa. Määrärahaa tarkistettiin lain mukaisesti kustannustason nousua vastaavasti vuodelle 24 siten, että sen suuruus on noin 594 miljoonaa euroa. Yleisradiovero taas on valtion budjettiin kertyvä yleiskatteellinen vero kuten muutkin valtiolle tulevat verot. Veron tuotto ei siten mene suoraan Yleisradiolle eikä Valtion televisio- ja radiorahastolle.

Arvoisa puhemies! Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi yleisradioverosta annettua lakia, arvonlisäverolakia ja Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön annettua lakia. Henkilöiden yleisradioveroa ehdotetaan kevennettäväksi siten, että tuloraja, jonka ylittävästä osasta vero kertyy, korotettaisiin 14 000 eurosta 15 150 euroon ja veron enimmäismäärä alennettaisiin 163 eurosta 160 euroon. Esityksen mukaan 10 prosentin suuruisen alennetun verokannan soveltamisalaan nykyisin kuuluva yleisradiotoiminta siirretään 14 prosentin suuruisen alennetun verokannan soveltamisalaan.

Esitys liittyy valtion vuoden 2025 täydentävään talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Muutokset on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2025 tämän yleisradioverosta annetun lain osalta ja 1.1.2026 arvonlisäverolain osalta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kallio, olkaa hyvä.

15.23 Vesa Kallio kesk: Arvoisa puhemies! Otsikko tämän päivän Maaseudun Tulevaisuuden pääkirjoituksesta: ”Vihan lietsominen mädättää politiikan”. Käsitteilyssä olevan yleisradioveron muutosten taustalla ovat parlamentaarisen Yle-työryhmän linjaukset. Näiden linjausten pohjalta Yle on aloittanut muutosneuvottelut, joiden seurauksena se on irtisanomassa lähes 400 työntekijää. Yle lupaa nettisivuillaan muun muassa seuraavaa: ”Ylellä on ainoana mediayhtiönä kattava toimitusten verkosto eri puolilla Suomea. Teemme koko Suomea näkyväksi ja varmistamme, että harvaan asutuillakin seuduilla on monipuolista mediatarjontaa.”

Arvoisa puhemies! Tässä salissa on monella meistä hyvin vahvoja mielipiteitä Ylestä ja sen toiminnasta. Itsekin olen vuosien varrella suhtautunut erittäin kriittisesti valtakunnan Ylen tapaan valita uutisoitavia asioita sekä tapaan uutisoida niistä. Harmillisesti Ylekin alkoi ruokkia niin sanottua identiteettipoliittista keskustelua, jossa eri tavalla ajattelevat ovat hyvin usein väärässä. Tämä on osaltaan auttanut lisäämään vastakkainasettelua, kun identiteettipoliittikka on sitä isommassa roolissa, mitä kauemmaksi äärilaidoille tässäkin salissa mennään.

Punkt i protokollet PR 115/2024 rd

Ylen maakuntatoimitusten työtä olen arvostanut ja arvostan tälläkin hetkellä. Ilman nykymuotoista, vaikkakin epäjohtonmukaista, aluerakennetta Ylen toiminta ei vastaa kansalaisten tarpeita. Tässäkään asiassa, kuten missään muussakaan tässä salissa käsiteltävässä asiassa, ei ole kyse meidän edustajien henkilökohtaisista mielipiteistä, vaan siitä, mikä on tälle maalle ja sen kansalaisille parasta.

Kansalaisten mielipiteellä on merkitystä. Viime vaalikaudella kansalaiset lähettivät omia näkemyksiään silloiseen eduskunnan käsittelyssä olleeseen Ylen tehtäviä koskettaneeseen lakiesitykseen, ja ne voidaan tiivistää seuraavasti: Esille nostettiin varsinkin Yleisradion asema merkittävänä suomalaisen mediakentän monikanavaisena toimijana, jolla todettiin olevan merkittävä rooli demokratian ja oikeusvaltion toiminnan kannalta, koska se jakaa kaikille kansalaisille tulotasosta riippumatta tietoa yhteiskunnallisista asioista. Yleisradion todettiin myös torjuvan disinformaatiota ja ylläpitävän huoltovarmuuden ja kriisitilanteiden kannalta tärkeää kansallista tiedonvälitystä. Lisäksi huomautettiin, että Yleisradion asema on turvattu myös ulkomaiselta omistukselta. Edellä mainittujen seikkojen valossa moni yksityishenkilöistä kannattaa Yleisradion mahdollisuuksia tuottaa tekstimuotoisia julkaisuja verkkoympäristössä ja toteaa, että sen tarjoamat palvelut ovat yhteiskunnallisen tasa-arvon ja demokratian kannalta tärkeitä julkisia palveluita.

Arvoisa puhemies! Hallitusohjelman tavoitteiden mukaisesti Ylen halutaan osallistuvan valtiontalouden säästötalkoihin. Käytännössä näihin talkoihin osallistuvat Yleltä irtisanottavat työntekijät ja heidän perheensä. Se, mikä on vähemmän näkynyt julkisuudessa, on, että merkittävä osa henkilöstövähennyksistä kohdistuu jo valmiiksi kuiviksi puristettuihin Ylen aluetoimituksiin. Ilmeisesti lähes 80 tehtävää lakkaa aluetoimituksissa.

Ylen aluetoimintaa on murennettu jo vuosia. Aiemmin vahvat maakuntaradiot on ajettu alas yhdistämällä toisilleen vieraiden maakuntien ohjelmia samaan lähetykseen, esimerkiksi Etelä-Karjala ja Kymenlaakso sekä Keski-Suomi ja Etelä-Savo. Myös alue-tv-uutisia on lyhennetty, ja niistä on poistettu uutisankkurit. Jo kymmenen vuotta sitten aluetoimituksista vähennettiin reippaasti väkeä. Asiakaspalvelijat ja tekniikan väki saivat lähteä, ja toimittajat tekevät heidänkin työnsä. Nyt suunnitelluilla irtisanomisilla ohjelmatarjontaa tulee vähenemään entisestään.

Alueita koskevat vähennykset ovat suhteellisesti suurempia kuin Pasilassa, vaikka parlamentaarisen sopimuksen henki oli, että alueellisen uutisoinnin tulee olla jatkossakin merkittävässä roolissa. Voidaan kysyä, ovatko Ylen säästötalkoiden alullepanijat tässä salissa tähän tilanteeseen tyytyväisiä. Paikallinen uutisointi vähenee ja valtakunnan tasolle on tarjolla uutta, mikä ei varmaankaan kaikilta osin miellytä, varsinkaan siellä salin oikealla laidalla.

Arvoisa puhemies! Tämä hallitus on kaikilla politiikan osa-alueilla kasvukeskusten ja keskittämisen puolella. Nyt menossa olevan Ylen aluetoimitusten alasajon lisäksi Posti lopettaa ensi vuonna ilmaisjakelulehtien jakamisen, mikä on iso isku paikalliseen tiedonvälitykseen. Hallitus ei myöskään välitä siitä, että maakunnissa puhelimet eivät toimi. Toinen päähallituspuolue kehui viime vaalikaudella tekevänsä valtaan päästyään suomalaiset ensin -politiikkaa. Kun hallituspolitiikan seurauksia katsotaan tähän mennessä, niin onkohan meillä eri suomalaiset?

Oltakoon Ylestä mitä mieltä tahansa, mutta demokraattisessa ja vapaaseen tiedonvälitykseen perustuvassa läntisessä sivistysvaltiossa kaikkea sitä, mistä ei tykkää, ei voi kieltää. Lisäksi kieltämiselle ja viholliskuvien luomiselle syntyy aina vastavoima, ja sen vaikutuksia erittäin vaikea ennustaa. Neljän vuoden välein laidasta toiseen heilahtava politiitti-

Punkt i protokollet PR 115/2024 rd

nen vastavoima on tuhoisa Suomelle. Tätä heiluriliikettä on merkittävästi enemmän tarve hiljentää kuin voimistaa. Ja heiluri ei lopulta koskaan pysähdy kumpaankaan äärilaitaan — se asettuu keskelle. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Keskisarja, olkaa hyvä.

15.28 Teemu Keskisarja ps: Arvoisa puhemies! Parlamentaarisisessa työryhmässä ja kaikkialla me persut ajoimme Yleisradioon mojavampia säästöjä, mutta olkoon näin. Sentään vuosittaiset paisutukset peruuntuivat, ja alv kohoaa 10 prosentista 14:ään — ei paha mediajättille, joka on isompi kuin kaikki kilpailijat yhteensä. Laihdutuskuuri koittaa Pasilassa ja Tohlopissa, joka muuten on uudelta typerältä nimeltään Mediapolis.

En minä pode voitonriemua, saati vahingoniloa, yleläisiä rivi-ihmisiä kohtaan. Minä säälin toimittajaa ja kameramiestä, jos saavat potkut suorittavasta syystä. Sitä vastoin en sääli Yle-porhoja, jotka tienaa enemmän kuin valtiovarainministeri ja menettävät tulospalkkionsa.

Yle on suhteellisesti yksi maailman kalliimpia julkisen palvelun medioita. Köyhänpuoleiset suomalaiset pulittavat yhtä paljon kuin ökyrikkaat norjalaiset. Saammeko 600 miljoonalla eurolla sitä, mitä tilaamme? Riippuu tilaajasta. Yle ei ole riippumaton tiedotusväline. Yle on eräiltä ominaispiirteiltään propagandakoneisto, riippuvainen muoti-ideologioista. Toki Ylessä on hyvää ja kaunista ja arvokasta, mutta kehut eivät valitettavasti mahdu parin minuutin puheenvuoroon, jolla vain perustelen raha-asioiden kohtuullistamista.

Sananen Yleisradio Oy:n asiakaslähtöisyydestä: Esimerkiksi woke-wäki eli tsoukkiherännäiset kiljahtavat leikkauksista. Lohdutan heitä. Jos pidätte totuuden torvea liian pieneenä, ei hätää: isontakaa sitä ikiomilla rahoillanne, lahjoittakaa lempilapselle, kaikin mokomin. Ostakaa yksityishenkilönä Ylen virikkeellistä genitaaliviihdettä, siitä vain. Mutta tavallinen veronmaksaja käsittääkseni kiittää hallituksen esitystä, joka vetää jotain rajaa mädätykseen ja himorahoitukseen.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Reijonen, olkaa hyvä.

15.31 Minna Reijonen ps: Kiitos, arvoisa puhemies! Ja kiitoksia valtiovarainministeri Purralle hyvästä esittelystä. Purra sanoikin näin, kirjoitin tuossa ylös: rahoitus on paisunut Ylessä — kyllä se näin on, että rahoitus on sielläkin paisunut. Edustaja Keskisarja käytti myös hyvän puheenvuoron tässä. Hän kertoi, että Yle ei ole riippumaton media, vähän siihen tyyliin, ja näinhän se taitaa olla.

Tarvitaan vastinetta rahalle. Se on ihan selvä asia, että pitää tulla tulosta ja pitää tulla tehostamista. Eiväthän muutkaan mediat toimi sillä tavalla, että tehdään niin kuin tyyliin mitä vaan ja yhteiskunta antaa siihen rahaa. Ei se voi niin olla. Muut mediat jäävät paljon huonommalle osalle siinä.

On tosi tärkeätä, että tähän on parlamentaarisesti puututtu, vaikka perussuomalaiset olisivat enemmänkin halunneet näitä säästöjä. Ja se on tosi hyvä, että tähän nyt kiinnitetään huomiota. Kyllä ihmetyttää, miksi tähän ei ole puututtu jo aikaisemmin. En kysy sitä valtiovarainministeriltä, koska se ei ole hänen vastuullaan, mutta miksi tähän ei ole jo aikaisemminkin puututtu? Onneksi nyt tätä vähän katsotaan. — Kiitos.

Punkt i protokollet PR 115/2024 rd

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Siponen, olkaa hyvä. Edustaja Siponen taitaa olla poissa. — Edustaja Aittakumpu, olkaa hyvä.

15.32 Pekka Aittakumpu ps: Arvoisa puhemies! Nyt tosiaan puhutaan Ylen rahoituksesta. Ylen rahoitushan on noussut jatkuvasti ja nousisi ensi vuonnakin ilman näitä lakimuutoksia, joita tässä salissa käsitellään, samaan aikaan kun kuitenkin lähes kaikkialta muualta joudutaan säästämään. On tosiaan aivan oikein ja kohtuullista, että myöskin Yle osallistuu säästötalkoisiin, vaikkakin voisi todeta, että kohtuullisen vaatimattomasti siihen nähden, mikä Ylen rahoitus on ollut.

Ylen rahoitus on tosiaan järjestetty yleisradioverolla vuodesta 2013 lähtien. Tässä esityksessä ehdotetaan veroa kevennettäväksi siten, että tuloraja, jonka ylittävistä osasta veroa joutuu maksamaan, korotetaan 14 000 eurosta 15 150 euroon, ja veron enimmäismäärä alennetaan 163 eurosta 160 euroon. Tämän myötä yleisradioveroa maksavien henkilöiden lukumäärä vähenee noin 90 000:lla. Ja, arvoisa puhemies, pidän erittäin hyvänä sitä, minkä valtiovarainministeri tuossa toi esille, että tämä kevennys pyritään kohdistamaan pieniä keskituloisiin. Tässä esityksessä ehdotetaan myös korotettavaksi yleisradiotoiminnan arvonlisäverotusta.

Arvoisa puhemies! Parlamentaarin työryhmä esitti myös, että Yle-lakiin lisätään uusi pykälä, jonka perusteella Ylen tulee jatkossa aktiivisesti julkaista tietoa omasta toiminnastaan ja taloudestaan ja mahdollisimman laajasti. Kansalaiskeskustelussa ja muussakin keskustelussa on tullut esille se, että on ollut hankala saada tietoa Ylen toiminnasta ja siitä, mihin Yle-veron rahoja käytetään. Tämä avoimuus on äärimmäisen tärkeää, koska kyseessä on ja pitää olla koko kansan radio ja koska Yle on eduskunnan alainen yhtiö. Avoimuuden lisääminen on enemmän kuin tarpeen, jotta Ylen toimintaa on mahdollista arvioida ja tehdä sen pohjalta myöskin johtopäätöksiä.

Ei voi olla niin, että Yle olisi jonkinlainen pohjaton veronmaksajien rahareikä, jonne rahaa laitetaan vuosi vuodelta enemmän ja enemmän, ja jonka tehtävää ja rahoituksen määrää ei kuitenkaan sitten saisi arvioida ja tarvittaessa myöskin muuttaa. On hyvä, että nyt tässä parlamentaarisessa työryhmässä löydettiin yhteinen näkemys, mutta toki, arvoisa puhemies, on syytä miettiä sitäkin, onko tätä päivää enää odottaa sitä, että eduskunta ikään kuin yksimielisesti aina Ylen rahoitustakin koskien tekisi päätöksiä, koska tällaista — niin kuin tuossa parlamentaarisen työryhmän työssäkin nähtiin — on äärimmäisen vaikea sitten löytää.

On oikein, että Yle joutuu arvioimaan sitä, mihin ja miten se rahojaan käyttää. Toki sitä arviointia on varmasti tehty jo aikaisemminkin, mutta tämän täytyy olla tehokkaampaa. Yhteisiä verovaroja tulee käyttää vastuullisesti ja niihin asioihin, jotka ovat olennaisia. Suomalaisten tulee saada verorahoilleen vastinetta ja myöskin sellainen kokemus, että Yle on koko kansan radio eikä vain esimerkiksi yhden poliittisen aatesuuntauksen äänitorvi.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Oinas-Panuma, olkaa hyvä.

15.36 Olga Oinas-Panuma kesk: Arvoisa puhemies! Demokratian kulmakivi on vapaa ja riippumaton media. Riippumaton media on myös yksi iso syy sille, minkä takia Suomesta on tullut semmoinen maa kuin se tällä hetkellä on: tasa-arvon, sivistyksen ja demokratian mallimaa. Kahdeksan prosenttia maailman väestöstä asuu vapaassa demokratiassa, ja me ollaan osa tätä onnellisten prosenttia.

Punkt i protokollet PR 115/2024 rd

Säästää pitää, ja sen ymmärrän, ja läpinäkyvyys on tärkeää, mutta nyt kun Yle laitetaan monen muun tahon tavoin verolain muutoksella säästökuurille, siinä minun mielestäni surullisinta on ollut se keskustelu, jota Ylen ympärillä on käyty. Voisi sanoa, että haaskalinut tanssivat jo mielissään Ylen haudalla ja hekumoivat koko puljun lihoiksi laittamisesta. Toivottavasti nämä haaveet eivät toteudu.

Yle on olemassa sen takia, että ihmiset saavat luotettavaa ja riippumatonta tietoa maailmassa, jossa lisääntyy epävakaus, vaihtoehtoiset totuudet, feikkisivustot ja disinformaatio. Ylen tehtävä on tärkeä. Ylen pitää toimia myös monikanavaisesti. Esimerkiksi somessa riippumattoman tiedon välittäminen on äärimmäisen tärkeää. Perinteiset mediamuodot eivät nimittäin enää tavoita esimerkiksi nuoria ihmisiä samalla tavalla kuin aiemmin. Monen nuoren arvot määräytyvät tällä hetkellä somen algoritmien mukaan, ja sinne mahtuisi kyllä sekaan enemmänkin laatujournalismia. Some on täynnä propagandaa, omista arvoista ja lähtökohdista tehtyjä videoklippejä, jotka karrikoivat ja kärjistävät, ja tätä vastaan vapaa media taistelee. Ammattijournalistien tekemälle tiedonvälitykselle on tilausta nyt ja täytyy olla tilausta myös tulevaisuudessa. Yksi tärkeä osa Suomea on myös se, että meillä on vahva sekä julkinen että kaupallinen media.

Yle-leikkauksella annetaan helpotusta muutokselle kohti klikkimediaa ja identiteettipoliitiikan tarpeita. Kaupallinen media on bisnestä, jossa se, paljonko mitään uutista klikataan ja luetaan, määrittää hyvin pitkälti tulevaakin sisältöä. Meillä on oltava myös media, joka kertoo myös niistä asioista, jotka eivät välttämättä ole kaupalliselle medialle niin kiinnostavia aiheita, myös niistä aiheista, jotka eivät kiihota somekeskustelua äärimmilleen. Ei voi täysin poissulkea myöskään sitä, minkälainen on Ylen merkitys meidän huoltovarmuuden ja turvallisuuden kannalta.

No nyt se säästökuuri on alkanut, ja olennainen kysymys minun mielestäni on se, millä tavalla Yle toimeenpanee nämä säästöt ja miten tässä käytetään omistajaohjausta. Julkisuuksessa olleitten tietojen mukaan Ylen muutosneuvottelut kohdistuvat 1 800 työntekijään ja voivat johtaa jopa 375 ihmisen irtisanomiseen. Karmeita kaikuja on kuulunut myös siitä, että henkilöstövähennykset iskisivät Pasilaa pahemmin maakuntatoimituksiin, jopa viidennekseltä loppuisi työt. Ylen jäljellä olevilla maakuntatoimituksilla on valtavan iso ja tärkeä merkitys paikallisessa yhteisössä yhdessä paikallislehtien kanssa. Suuret mediatilat ovat kyllä hyvin eteläpainotteisia uutisaiheineen. Maakuntatoimituksista leikkaaminen vähentäisi alueellista uutisointia ja kolahtaisi suoraan paikallisiin ihmisiin. Leikkausten sijasta maakuntatoimituksia olisi ehkäpä järkevää vahvistaa.

Hallituksen täytyy kantaa vastuu demokratian ja oikeusvaltion kannalta tärkeistä asioista myös haja-asutusalueilla ja Pohjois-Suomessa. Nyt näytöt eivät vakuuta. Posti lakkauttaa ensi vuonna ilmaisjakelulehtien jakamisen, mikä laittaa monta paikallislehteä nurin. Perussuomalaiset ja kokoomus puolittavat 2026 sanomalehtien jakelutuen, ja hallitus ei tee mitään huonoille nettiyhteyksille. Hallituksen mastosekoiluitten seurauksena puhelin päät-kii jo lähellä taajama-alueitakin, etenkin pohjoisessa. Kun olen kotonani Pudasjärvellä, niin minulle ei kannata soittaa, koska minun pitää aina nykyään etsiä erikseen huone, jossa puhelimeni kuuluu. Toisaalta onhan se helpompi tehdä kehoja päätöksiä, kun tieto päätöksistä ei kulje — kun ei kulje posti eivätkä toimi yhteydet. Kysymys on minun mielestäni se, että mitä hallitus aikoo näille asioille tehdä.

Ihan viimeisenä tästä mediasta se tärkein asia: Vapaan median rooli on todella tärkeä, ja vapaan median rajaamisen ihannoiti, joka yhteiskunnallisessa keskustelussa ponnahtaa aina välillä esille, on kaiku globaalista maailmasta. Se on apinointia ulkomailta, niin kuin

Punkt i protokollet PR 115/2024 rd

oikeastaan moni muukin tällöinen identiteettipoliittinen höpinä aina wokesta lähtien on sieltä maailmalta meille rantautunut. Poliitikkojen tehtävä ei ole nyt eikä tulevaisuudessa sanella, mistä media saa kirjoittaa ja millä tavalla. Jos me lähdetään siihen keskusteluun X:n ulkopuolellakin, me ollaan hyvin vaarallisella kujalla kohti oikeusvaltion ja demokratian romuttamista. Ja silloin me ollaan myös matkalla kohti orbánilaista yhteiskuntaa, ja sitä minä en halua, ja toivottavasti eivät muutkaan tässä salissa. — Kiitoksia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Strandman on poissa. — Edustaja Vigelius, olkaa hyvä.

15.41 Joakim Vigelius ps: Arvoisa puhemies! Vetää sanattomaksi — vetää kertakaikkisesti sanottomaksi. Kuuntelin paria viimeistä keskustan puheenvuoroa koskien Yleisradion parlamentaarisesti yksimielisesti päätettyjä säästöjä, ja molemmissa puheenvuoroissa kritisoitiin voimakkaasti, toki hallituksen hallitusneuvotteluissa omalle agendalleen asettamaa tavoitetta, että Ylen rahoitusta tarkistellaan, mutta sen jälkeen kuitenkin parlamentaarisesti yksimielisesti läpivietyjä säästöjä. Täällä kuultiin puheenvuoroja keskustalaisilta, että ovatko Ylen säästöjen alullepanijat nyt tyytyväisiä. No oletteko te tyytyväisiä itseenne? Tämä on yksimielinen päätös, jonka te olette myös allekirjoittaneet. Toisaalta edustaja Oinas-Panuma käytti jotakuinkin muotoilua ”nyt haaskalinnut tanssivat Ylen haudalla”. Hyvä edustaja Olga Oinas-Panuma, oletteko te tietoisia, mikä on Ylen vuosibudjetti, siis kokonaisrahoitus, tulevinakin vuosina? Se ei ole nolla, se ei ole 200 miljoonaa euroa, se ei ole 300. Se on 595 miljoonaa euroa seuraavana vuonna, sitä seuraavana vuonna, aina vuoteen 2027 asti. Sitä tarkoittaa tämä indeksijäädytys, jonka te olette nyt myös hyväksyneet ja jota me olemme voimakkaasti ajaneet ja vielä suurempiakin säästöjä. Ylen kokonaisrahoitus on lähes 600 miljoonaa euroa jatkossakin, ja jos tätä puhutaan ja esitetään jonkinlaisena Ylen hautana tai hautaamisena, niin kyllä minulla on hyvin erilainen käsitys siitä, mitä tarkoittaisi Ylen hautaaminen. Ylen hautaamista ei ole se, että sen vuosibudjetti tai kokonaisrahoitus säilyy 595 miljoonassa sen sijaan, että se indeksien kanssa nousisi 640 miljoonaan euroon vuoteen 2027 mennessä. Minkäänlaisesta hautaamispuheesta on aivan tarpeetonta täällä puhua, vaikka toki perussuomalaisena olenkin mielissäni siitä, että Ylellekin saatiin säästöjä.

Ylipäätään puhe siitä, että tässä olisi jonkinlaisesta orbanilaisuudesta, Unkarin tiestä kysy, on absurdia. Kuuntelin tässä Ylen parlamentaarisen työryhmän tiedotustilaisuudessa, kun vasemmistoliitosta edustaja Pekonen viittasi Orbániin, Unkarin tiehen, vastaavalaisiin vertauskuviin. Vaikea nähdä, että siinä olisi minkäänlaista realistista perää ajatellen, että tämäkin sopimus saatiin läpi yksimielisesti kaikki eduskuntaryhmät siihen sitoutuen, ja muutokset ovat jokseenkin pieniä, ja muutokset olisivat pieniä siinäkin tapauksessa, että tämä hallitus olisi yksin vienyt ilman opposition tukea tämän läpi. Mikään puolue Suomen eduskunnassa ei ole esittänyt Ylen hautaamista, sen alasajamista kokonaisuudessaan, toisin kuin välillä flirttaillaan täällä vasemmisto—opposition toimesta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Asian käsittelylle tässä yhteydessä varattu aika lähenee loppuaan. Annan vielä vastauspuheenvuoron valtiovarainministeri Purralle, noin kolme minuuttia. Olkaa hyvä.

Punkt i protokollet PR 115/2024 rd

15.45 Valtiovarainministeri Riikka Purra: Arvoisa herra puhemies! Kiitoksia edustajille puheenvuoroista.

Täytyy sanoa, että tässä alussa keskustan edustajan käyttämä puheenvuoro kuulosti kylä hyvin pahaenteiseltä, ikään kuin näihin lopputuloksiin olisi päästy jonkun vallankaappauksen kautta sen sijaan, että taustalla tosiaankin on parlamentaarinen sopu, johon kaikki — tai ainakin yhtä lukuun ottamatta kaikki — puolueet täällä ovat täysin sitoutuneita. Edustaja Vigelius mielestäni hyvin kuvasi keskustalaisten edustajien puheenvuoron yliampuvuutta sekä suhteessa Ylen budjettiin että tehtyihin ratkaisuihin.

En usko, että keskusta tai laajemmin vasemmistokaan uskoo esimerkiksi sitä, että indeksien jäädytys tai Yleisradion alvin korotus oikeasti uhkaisi Yleisradion ydintoimintaa. Tämä ei varmaankaan pidä paikkaansa. Totta kai niin tässä kuin monissa muissakin hallituksen tekemissä säästötoimissa voidaan todeta, että valtion virastoilla tai muilla toimijoilla voi olla taipumusta eräänlaiseen Washington Monument -syndroomaan, jossa toimia ehkä kohdistetaan juuri sellaisiin palveluihin, jotka saattavat olla näkyvimpiä tai arvostetuimpia, millä sitten pyritään lisäämään kansalaisten kiukkua. Mutta mikäli Yle on itse päättänyt tehdä säästötoimia esimerkiksi maakuntatoimituksiin, niin se ei ole hallituksen eikä tämän parlamentaarisen ryhmänkään päätäntävallassa. Toisaalta me olemme hyvin tarkasti olleet kaikki sitä mieltä, että poliitikot eivät puutu Yleisradion toimintaan, joten näihin puuttuminen mitä ilmeisemmin sitä olisi.

Usein kuulee opposition suusta myös väitteen, että nämä leikkaukset Yleen eivät helpota valtiontalouden tilannetta, koska Yle-vero on erillisvero. Joka tapauksessa kaikki verot kerätään veronmaksajilta, ja kun Ylelle kerätään vähemmän, niin silloin kansalaisille jää rahaa käytettäväksi enemmän jonnekin muualle, ja tämä veronkevennys kohdistuu kaiken lisäksi etenkin pienituloisille, mitä pidän erittäin perusteltuna. — Kiitos.

Talman Jussi Halla-aho: Tack. — Debatten och behandlingen av ärendet avbryts och fortsätter i detta plenum efter de övriga ärendena på dagordningen.

Riksdagen avbröt behandlingen av ärendet klockan 15.47.

Riksdagen fortsatte behandlingen av ärendet klockan 21.27.

Andre vice talman Tarja Filatov: Nu fortsätter behandlingen av ärende 8 på dagordningen som avbröts tidigare under detta plenum. — Debatten fortsätter. Ledamot Ollikainen borta. — Ledamot Hänninen.

21.28 Juha Hänninen kok: Arvoisa rouva puhemies! Suomen taloudellinen tilanne on haastava. Julkisen talouden sopeuttamistoimet ovat välttämättömiä, ja tässä yhteydessä on perusteltua, että myös verovaroin rahoitettu Yleisradio osallistuu säästötalkoisiin. Työryhmän ehdottamat indeksijäädytykset ovat linjassa tämän taloudellisen tilanteen kanssa. Esimerkiksi vuoden 2027 osalta Ylen rahoitus olisi indeksikorotusten kanssa noin 47 miljoonaa euroa korkeampi kuin jäädytyksillä. Tämä on merkittävä säästö, kun otetaan huomioon myös arvonnäisäverokannan nousu 14 prosenttiin, joka nostaa säästöt yhteensä noin 66 miljoonaan euroon.

Punkt i protokollet PR 115/2024 rd

On tärkeää huomioda, että tämä päätös syntyi parlamentaarisesti. Tätä työryhmässä saavutettua sopua on tärkeä kunnioittaa. Me kokoomuksessa uskomme, että Yleisradio kykenee järkevään sopeuttamiseen. Poliitikkojen tehtävänä ei ole puuttua Ylen operatiiviseen toimintaan eikä sen tuottamiin sisältöihin, ja luotamme, että Yle löytää tapoja jatkaa merkittävää yhteiskunnallista tehtäväänsä myös pienemmällä resurssilla.

Parlamentaarisen työryhmän ehdotukset eivät rajoita eivätkä rajoitu pelkästään indeksijäädytyksiin. Ylen tulisi jatkossa lisätä kotimaisten tuottajien ostoa ja yhteistyötä riippumattomien tuottajien kanssa. Lisäksi Ylen tulee varautua poikkeusoloissa toimimaan muissakin tiedonvälitystehtävissä televisio- ja radiotoiminnan ohella.

Arvoisa rouva puhemies! Vaikka edessä on haasteita, tämä lakiesitys heijastaa tasapainoista ja vastuullista sopeuttamislinjaa. Yle on Suomen kansan radio. Ylen tehtävänä on toimia kansalaisten palveluksessa, ja nyt tehdyillä ratkaisuilla varmistamme, että se voi jatkaa tätä tehtäväänsä kestävästi ja pitkään. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Vigelius.

21.30 Joakim Vigelius ps: Arvoisa puhemies! Yle, Yle, Yle — Yleisradio ja sen rahoitus on ollut viimeisen parin vuoden aikana yksi kestoaiheita suomalaisessa politiikassa. Siitä on jo parisen vuotta, kun nykyiset hallituspuolueet oppositiossa ollessaan esittivät vaihtoehtobudjeteissaan, että Ylekin pitäisi osallistaa valtiontalouden sopeutuksiin ja säästötoimiin, ja nyt pari vuotta myöhemmin eduskunta käsittelee niitä säästöjä, joita Ylelle on päätetty.

No, kovin yksinkertaista niistä säästöistä päättäminen ei ole ollut, nimittäin tässä eduskunnassa valtaosa puolueista, käytännössä liki jokainen perussuomalaisia ja Liike Nytä lukuun ottamatta, tahtoo pitää kiinni päätöksenteosta, jossa pienetkin rahoitusmuutokset tai lainsäädäntömuutokset Yleisradiota koskien tulee valmistella parlamentaarisesti ja viedä läpi yksimielisesti eduskunnassa. Koska suurin osa puolueista näin toivoi ja tahtoi ja edellytti, parlamentaarinen työryhmä teki työnsä, mietti lainsäädäntömuutokset ja Ylelle tulevat sopeutukset, ja nyt ne on tuotu eduskunnan käsiteltäviksi yksimielisenä, Liike Nytä lukuun ottamatta.

Mutta mikä tässä on mielenkiintoista, on se, että on puolueita, jotka esittävät Ylelle säästöjä ollessaan oppositiossa ja käyttävät vaihtoehtobudjeteissaan sitä mahdollisuutta, että nostavat Yleisradion rahoituksen ja siitä leikkaamisen pinnalle, ja sitten kun nämä puolueet päätyvät hallitukseen — viittaen nyt erityisesti perussuomalaisiin ja kokoomukseen — niin kyllä, Ylelle saadaan aikaan säästöjä. Ei niin suuria kuin mitä välttämättä kumpikaan puolue on esittänyt, mutta saadaan säästöjä, ja vietyä ne vielä yksimielisesti eduskunnassa läpi. Indeksipois kolmelta vuodelta ja alvi pysyvästi korkeammalle tasolle Ylellä, jolloin nettovaikutus on kolmen vuoden aikana noin sadan miljoonan, ylikin, luokkaa. No, sitten meillä on toisenlaisia puolueita, kuten nyt nimeltä mainiten keskusta, joka ei hallituksessa ollessaan millään tavalla edistänyt sitä, että Yleä oltaisiin Marinin hallituskauden aikana laitettu säästölinjalle. Silloin ei tingitty indekseistä, silloin ei perustettu edes parlamentaarista työryhmää miettimään ja harkitsemaan tällaista sopua säästöjen tekemisestä, mutta nyt kun te olette oppositiossa, niin teidän vaihtoehtobudjetissanne luki seuraavasti: ”Ylen rahoituksen laskeminen 20 prosentilla (esim. kahden vaalikauden indeksijäädytykset)” — josta kertyisi 120 miljoonaa euroa.

Punkt i protokollet PR 115/2024 rd

Ymmärrän, voidaan ajatella, että keskusta on ryhdistäytynyt oppositiossa ollessaan ja nyt uskaltaa esittää koviakin säästöjä Ylelle, mutta mitä tapahtuu siinä kohtaa, kun tämä hallitus — kokoomus ja perussuomalaiset kahden muun hallituspuolueen kanssa — tuo ne säästölistat eduskuntaan? No, tänään aiemmin meillä kaksi keskustalaista, jotka tämän pykälän kohdalla puhuivat, molemmat käytännössä sättivät näitä säästöjä, joita tämä hallitus tekee mutta joita keskusta markkinoi oppositiossa ollessaan — keskustalaiset sättivät niitä säästöjä, joita tämä hallitus tekee. Se on mielenkiintoinen valinta. Siis edustaja Kallio puhui täällä siitä, ollaanko me tyytyväisiä nyt tähän, kun tulee Ylellekin muutosneuvotteluita ja irtisanomisia. No, hyvä keskusta, myös se teidän vaihtoehtobudjettiinnekin kirjattu 120 miljoonan euron leikkaus Ylelle tarkoittaisi muutosneuvotteluita ja irtisanomisia. Kannattatko te niitä vai ettekö? Toisaalta edustaja Olga Oinas-Panuma viittasi siihen, että ”surullisinta on ollut se keskustelu, jota Ylen ympärillä on käyty. Voisi sanoa, että haaskalinut tanssivat jo mielissään Ylen haudalla ja hekumoivat koko puljun lihoiksi laittamisesta.”

En voi kuin ihmetellä. Siis tämä eduskunta näidenkin säästötoimien jälkeen päätti siitä, että Ylelle ei anneta lisää rahaa seuraavina vuosina, siis siitä, että Ylen budjetti, kokonaisrahoitus valtiolta, jäädytetään 595 miljoonaan euroon ja että se ei kasva seuraavina kolmena vuonna 640 miljoonaan euroon. Ja täällä salissa keskustalaiset, jotka hallituksessa eivät tee säästöjä ja oppositiossa esittävät säästöjä mutta oppositiossa eivät kannata oppositiossa esittämiään säästöjä, ovat huolissaan siitä, että nyt tanssitaan Ylen haudalla, kun sille jää käteen enää vain 600 miljoonan euron kokonaisrahoitus. Tämä on, keskusta, kaksilla ratilla ajamista. Te ette ole Yle-kriitikkoja ettekä myöskään valtiontalouden sopeuttajia. Ette näillä puheilla.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Bergbom.

21.36 Miko Bergbom ps: Arvoisa rouva puhemies! Nyt vihdoinkin tässä eduskunnassa on yksimielisesti, Liike Nytä lukuun ottamatta, päätetty siitä, että Yle osallistuu valtiontalouden talkoisiin, säästötalkoisiin, noin 200 miljoonan euron kokonaisuudella, joka pitää sisällään indeksijäädytykset sekä alvin korottamisen. Tämän lisäksi siellä tehtiin myös muita hyviä kirjauksia — joista haluan kiittää edustaja Vigeliusta ja Keskisarjaa perussuomalaisista, jotka Ylen parlamentaarisessa työryhmässä ovat olleet neuvottelemassa — koskien sitä, että Ylen avoimuutta myös lisätään. Ylehan on jatkuvasti sanonut, että leikkaukset vahingoittavat heitä, mutta myöskään sitä, mihin Yle käyttää rahaa, ei ole haluttu kauheasti avata.

Mutta palataan ajassa taaksepäin, palataan viime hallituskauteen. Perussuomalaisethan ovat johdonmukaisesti esittäneet Ylelle leikkauksia. Totta kai, kun tiedetään, että on vaikea taloustilanne, niin myös Yleisradion pitää siihen osallistua. Sitten samaa esitti myös kokoomus omassa vaihtoehtobudjetissaan viime hallituskaudella ollessaan oppositiossa, ja nyt kun tämä hallitus tuli voimaan, niin tästä kirjattiin myös hallitusohjelmaan Yleen liittyen hyviä kirjauksia ja päätettiin perustaa parlamentaarinen työryhmä. Ja nyt se parlamentaarinen työryhmä on siis lähes yksimielisesti, Liike Nytä lukuun ottamatta, päätnyt siihen, että Yleltä leikataan, ja se on aivan oikein tietenkin. Kun katsoin viime vuoden vaihtoehtobudjetteja keskustan osalta, niin keskusta esitti siellä myös Ylelle indeksijäädytyksiä, mutta se, mikä tänään tosiaan aiemmassa keskustelussa oli perin kummallista, oli että keskusta arvosteli nyt näitä yhdessä tehtyjä päätöksiä — joissa keskusta oli muuten muka-

Punkt i protokollet PR 115/2024 rd

na — ja sanoi, että tämä on väärin. Tavallaan arvosteltiin sitä niin, että nyt ollaan Unkarin tiellä ja tanssitaan haaskalintuina Ylen haudalla. Ihan siis käsittämätöntä puhetta, mutta tätä on oppositiopolitiikka 2024. Tällainen oppositio Suomella on. He ovat itse itsensä kanssa eri mieltä omista päätöksistään, omista esityksistään. Kaikkea sitä tulee nähtyä, mutta tulipahan tämäkin nähtyä. Oppositiossa voi tosiaan ratsastaa kaksilla rattailla: toisaalta sanoa, että leikataan Yleltä, ja toisaalta sanoa, että ei missään nimessä leikata Yleltä, ja sitten kun alkavat sopeutustoimet, niin perussuomalaisten syy, perussuomalaisten syy.

Mutta joka tapauksessa onhan se hullunkurista, että jos me joudutaan koskemaan hyvinvointiyhteiskunnan aivan peruspalveluihin ihmisten arjen kannalta, kun siis moniin sektoreihin tulee kipeitä leikkauksia, jotka sattuvat, mutta sitten meillä on tässä posliinikaupassa elefantti nimeltä Yleisradio, joka nauttii kuitenkin, sanoisinko, aika mittavaa budjettia, jos sitä vertaillaan muihin Pohjoismaihin ottaen huomioon meidän taloustilanne — eikä siltä saisi leikata euroakaan. Jos esitetään edes indeksijäädytyksiä, että sen rahoitus ei kasvaisi, niin alkaa huuto, että me ollaan Unkarin tiellä. Aivan siis käsittämätöntä puhetta, mutta nyt onneksi löytyy niitä puolueita, joilla on valmiutta ottaa Yle mukaan näihin talkeisiin ja tehdä se kokonaisuus, mitä nyt tehtiin — jos ei Yleltä oltaisi sopeutettu, niin jostain muualta olisi taas täytynyt löytää hallituskauden aikana noin se 200 miljoonaa euroa lisää säästöjä. Niin kyllä minä sanon, että totta kai Yleisradio mieluummin laitetaan sinne leikkauslistalle kuin suomalaisten arjen kannalta tärkeät peruspalvelut.

Ja sanonpa senkin, että kyllä Yleisradio selviää ja pystyy toteuttamaan omaa tehtäväänsä yli 500 miljoonalla eurolla edelleenkin.

Eikä ole kuulunut kiitoksia siitäkään, että nyt Yle-veroa lasketaan ja kaikista pienituloisimmista osa ei enää maksa sitä ollenkaan. Itse asiassa nyt kasvaa se osuus väestöstä, joka ei maksa, mutta siitäkään ei kyllä vasemmalta ole tullut kiitoksia, että eritoten pienituloisilta nyt tämä Yle-vero säästyy.

Mutta tämä on tätä näin. Tämmöisessä maailmassa me eletään, ja sen kanssa täytyy tietysti vaan pystyä elämään. Mutta on se toki kummallista, että jos eduskunta yksimielisesti jostain päättää ja sitten kun on päätetty, niin aletaan arvostelemaan perussuomalaisia. Mutta ei se haittaa, me ollaan ainakin johdonmukaisesti oltu sitä mieltä, mitä me ollaan, ja päivänselväähän kaikille on se, että jos me itse saataisiin päättää, niin oltaisiin leikattu vieläkin enemmän Yleltä, totta kai. Totta kai me leikattaisiin Yleltä enemmän, totta kai me leikattaisiin monesta muustakin kohteesta enemmän, mutta kompromissien teko on tällaista ja tämmöinen kompromissi me saatiin aikaan eduskunnan kesken parlamentaarisesti.

Ja sanonpa vielä senkin, että tämä parlamentaarinen perinne, mikä Yleisradioon liittyy, on mielisairas. Mielisairas. On täysin kestämätöntä, että siihen vaaditaan koko eduskunnan lähes yksimielinen kanta eduskuntaryhmien välillä, että Yleisradiolta voidaan sopeuttaa euron euroakaan. Samaan aikaan me voidaan siis jopa perustuslakia kiireellisesti muuttaa pienemmällä enemmistöllä kuin mitä liittyy Yleisradioon, tai leikata ihmisten sosiaali- ja terveyspalveluista tai korottaa verotusta yksimielisellä enemmistöllä, mutta ei Yleisradion kohdalla. Niin kyllä minä sanon, että jossain on menty vikaan, jos tämmöinen parlamentaarinen perinne on puolueitten välillä aikoinaan keksitty. Eduskunnan enemmistöllä tulee olla tämä valta jatkossa, ja toivon, että sitä pohditaan myös keskustassa. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Vigelius.

Punkt i protokollet PR 115/2024 rd

21.41 Joakim Vigelius ps: Arvoisa puhemies! On hyvä, että Yleltä paitsi säästetään myös sen avoimuutta lisätään ja valvontaa tehostetaan. Mikään näistä ei itse asiassa ole itsestään-selvyys, vaan juuri siinä parlamentaarisessa Yle-työryhmässä, jossa itsekin pääsin vaikuttamaan, kävi selväksi, että kaikki puolueet eivät halua tehdä tätä: eivät säästöjä, eivät lain tarkkarajaistamisia, eivät valvonnan tehostamista, eivät avoimuuden lisäämistä. Samaan aikaan on myös niin, että kun parlamentaarista yksimielisyyttä väännetään väkipakolla, niin se tarkoittaa, että kaikki tavoitteet eivät toteudu, mutta perussuomalaiset on ilmaissut hyvin selkeästi tahtonsa. Meillä oli valmiuksia säästää vielä enemmän kuin mitä nyt saatiin. Kaikilla puolueilla ei ollut. Mutta pidämme jossain määrin ihmeellisenä sitä, että kuitenkin saatiin kaikki puolueet näinkin suurten sopeutusten taakse ja toisaalta lainsäädäntömuutosten taakse. Se ei todellakaan ollut itsestään selvää. Niistä jokaisesta kirjauksesta, mitä tuli, sai taistella.

Ajattelen itse niin, että jos meillä on, kuten meillä Yle-työryhmässä oli, käsillä se tieto, mitä yleisradioyhtiöt, julkiset sellaiset, muissa Pohjoismaissa maksavat, mitä ne maksavat nokkakohtaisesti, siis asukasluvulla jaettuna kunkin maan kansalaiselle, ja me havaitaan se, että meillä on systemaattisesti enemmän rahoitusta omalla yleisradioyhtiöllämme väkilukuun suhteutettuna kuin muissa Pohjoismaissa, tai että ainoa verrokkimme, joka käyttää yhtä paljon rahaa yleisradioyhtiöönsä on upporikas Norja, niin ehkä köyhän Suomen pitäisi tehdä jonkinlaisia johtopäätöksiä.

Noin ulkomuistista muistelen, että Yleisradio maksaa, kun alvit vähennetään sen kokonaisrahoituksesta, jäljelle jää noin 530 miljoonaa, ja kun se jaetaan Suomen väkiluvulla, jokaista suomalaista kohden laskennallisesti, Yle maksaa noin 95 euroa. Tanskassa tuo sama summa vastaavasta palvelusta on 83 euroa ja Ruotsissa noin 76 euroa. Puhutaan siis noin 15—25 prosenttia kalliimmasta palvelusta täällä Suomessa asukaskohtaisesti nokkaa kohden laskettuna kuin Tanskassa tai Ruotsissa. Norjassa päästään samalle tasolle, mutta Norjassa on tuplaten suurempi talous. Eikö se jo itsessään perustele sitä, että Ylen kaltainen pulju voidaan laittaa säästökuurille, kun tehdään kipeitä säästöjä monilla eri sektoreilla 17 vuoden nollakasvun ja muutenkin taloudellisesti vaikeiden aikojen keskellä? Itse näen, että se on kohtuullista, mutta tässäkään ajassa se ei todellakaan ollut itsestään selvää. Nyt se saatiin nytkähtämään eteenpäin [Puhemies koputtaa] ja toivottavasti tulevaisuudessa vielä enemmän.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hänninen.

21.44 Juha Hänninen kok: Arvoisa rouva puhemies! 600 miljoonaa on edelleen paljon rahaa, ja sillä saa paljon aikaan ja sillä pärjää hyvin. Silloin kun ollaan hallituksessa, silloin pitää toimia. Nykyinen hallitus toimii ja ei vain aio, vaan myös tekee. Suomen Keskusta valitettavasti ajaa nytkin kaksilla rattailla. [Perussuomalaisten ryhmästä: Kyllä!] Me kannamme nyt vastuun, emme suosion takia, vaan koska se on viimeistään nyt välttämätöntä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Strandman.

21.45 Jaana Strandman ps: Arvoisa rouva puhemies! Käsittelyssä on hallituksen esitys laiksi yleisradioverosta.

Punkt i protokollet PR 115/2024 rd

Meistä lähes jokainen maksaa verotuksessaan Yle-veroa. Mitä sillä saamme vastineeksi? Asia on meille kaikille suomalaisille veronmaksajille tärkeä, sillä Yle on Suomen valtionyhtiö, jonka perustehtävä on puolueettomana ja luotettavana mediana toimiminen. Toeuttaako Yle perustehtävänsä kilpailullisella kentällä vääristämättä koko markkinaa?

Yle-veroa alennetaan. Tällä esityksellä Yle-veroa ei tarvitse maksaa alle 15 150 euroa olevan vuosituloilla. Esitystä ennen raja oli 14 000 euroa. Määrä on marginaalinen, mutta lähes kaikki veronalennukset ovat hyvästä — ja varsinkin mitä tulee valtiolliseen mediaan. Tulorajan korotuksen myötä yleisradioveroa maksavien luonnollisten henkilöiden lukumäärä vähenee noin 90 000 henkilöllä ja lisää henkilöiden tuloja 14,5 euroa vuodessa. Veromuutosten on arvioitu pienentävän marginaalisesti tuloeroja, kun vain korkean tuloluokan ihmiset ovat ainoita yleisradioveron maksajia.

Aikaisemmin viime viikolla on Yleisradion indeksit jäädytetty vuosiksi 2025—2027. Me perussuomalaiset olisimme olleet valmiina suurempiin toimiin, mutta tämä ei valitettavasti muille puolueille sopinut.

Leikkauksen syynä on, että Ylen rahoitus nykymuotoisena on koko Pohjoismaiden ja maailman kärkeä suhteutettuna maan väkilukuun, ja Ylekin osallistuu parlamentaarisen työryhmän esityksen mukaisesti säästötalkoisiin, sillä maamme talouden tilanne on haastava.

Rohkenen kritisoida tässä yhteydessä myös Ylen ohjelmatarjontaa. Yle tuottaa yleishyödyllisyydeltään kyseenalaistettavaa materiaalia, esimerkiksi Pillupäiväkirjat tai dokumentti synnyttävästä miehestä. Osa näistä ohjelmista on suurelle kansalle täysin hyödyttömiä ja dokumentti synnyttävästä miehestä suoranaista propagandaa. Ja nyt Pikku Kakkonenkin ollaan vaihtamassa arabiankielisiin uutisiin.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Bergbom.

21.47 Miko Bergbom ps: Arvoisa rouva puhemies! Ei voi liikaa kuuluttaa sitä, että jos kaikkialta leikataan ja valtiontalous on katastrofaalisessa tilanteessa, niin mielestäni päivänselvää on, että Yleisradion pitää myös osallistua silloin näihin sopeutustalkoisiin. Itse asiassa, jos me katsotaan, mitä mieltä suomalaiset ovat, ennen eduskuntavaaleja Elinkeinoelämän valtuuskunta teetti tällaisen kyselyn suomalaisille, että mitkä ovat heidän mielestään suosituimpia leikkauskohteita, niin valtion virkamiehistön, eduskunnan, puoluetuen, ministereiden ja heidän avustajiensa, taiteen ja kulttuurin ja maahanmuuton lisäksi Yleisradio loistaa siellä listalla sellaisena menokohteena, josta suomalaisten enemmistö on valmis leikkaamaan, ja nyt näin tapahtuu. Nyt tämä eduskunta yksimielisesti Liike Nytin lukuun ottamatta on päätenyt parlamentaarisessa työryhmässä siihen, että Yle osallistuu sopeutustalkoisiin.

Joku kysyy, miten. Se tapahtuu kahta kautta: Ylen arvonnäisäveroa korotetaan, mikä tarkoittaa sitä, että Yle maksaa omasta osuudestaan hieman enemmän veroa valtiolle, mikä vähentää sitten Ylen käytettävissä olevia varoja. Toinen tapa on se, että Ylen indeksit jäädytetään, mikä tarkoittaa sitä, että Ylen rahoitus ei reaalisesti tule kasvamaan seuraavina vuosina, ja kun inflaatio nousee ja kustannukset nousevat, niin Yle saa sillä samalla rahalla vähemmän aikaan tulevana vuosina. Tällä tavalla Yleltä siis reaalisesti leikataan 200 miljoonaa euroa. Jos näin ei oltaisi tehty, jostain muualta olisi pitänyt löytää 200 miljoonaa euroa suomalaisten veronmaksajien rahoja. No, joku saattaa kysyä, olisiko pitänyt leikata enemmän. Totta kai, mutta, hyvät naiset ja herrat, hyvät suomalaiset, meidän maassa on

Punkt i protokollet PR 115/2024 rd

niin mielipuolinen järjestelmä, että koko eduskunnan täytyy olla parlamentaarisesti samaa mieltä siitä, että Yleltä voidaan leikata. Tämöinen on päätetty puolueiden kesken — perussuomalaiset eivät muuten kannata sitä, tiedoksi — mutta se siis on johtanut tilanteeseen, jossa kaikkien vasemmalta oikealle pitää jakaa tämä käsitys, että leikataanko vai eikö leikata.

Mutta ajatelkaapa sitä, suomalaiset, että teidän sosiaali- ja terveyspalveluista, meidän verotuksesta, näistä, voidaan päättää yksimielisellä enemmistöllä. Toisaalta rajan poikkeuslaki, josta täällä monta kuukautta väännettiin, voitiin päättää viiden kuudesosan enemmistöllä kiireellisenä. Eli siihenkään, perustuslain kiireelliseen muuttamiseen, ei tarvittu tämän eduskunnan niin suurta enemmistöä kuin mitä tarvitaan näihin Ylen päätöksiin — ajatelkaa. Tämä on jollakin tavalla nähdäkseni mielisairas järjestelmä, mutta joka tapauksessa tämä on se, mitä tällä porukalla saatiin aikaan, ja nyt Yle osallistuu talkoisiin, ja se on nähdäkseni tärkeintä.

Mutta en voi olla korostamatta keskustalle: Te tulette tänne saliin arvostelemaan näitä Yleisradioon tehtäviä sopeutuksia. Oletteko te edes lukeneet, mitä te itse esititte vaihtoehtobudjetissanne? Keskusta esitti Ylelle leikkauksia ja sitten tulee tänne arvostelemaan Ylelle tehtäviä leikkauksia. Ja korostan, että keskusta oli myös parlamentaarisisessa työryhmässä mukana päättämässä siitä, että Yleltä sopeutetaan. [Puhemies koputtaa] Hyvät naiset ja herrat, tämä on kaksilla rattailla ajamista.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Vigelius.

21.51 Joakim Vigelius ps: Arvoisa puhemies! Kertaan vielä hieman tästä parlamentaarisesta päätöksenteosta. Kun valmisteltiin näitä päätöksiä, jotka nyt on tähän eduskuntaan tuotu, niin se oli pitkän pitkä prosessi, ja kun lopulta saatiin lyötyä lukkoon paitsi rahoitusta koskevat muutokset, lakimuutokset, myös toisaalta varsinaisen parlamentaarisen työryhmän mietinnön kautta ohjaus siihen, miten toivotaan esimerkiksi säästöjä tehtävän, niin se oli pitkän, pitkän väentämisen tulos ja neuvottelu puolueiden välillä.

Nyt muistuttaakseni jonkin verran niistä muutoksista, mitä on tehty, luettelen niitä. Yksi keskeisimmistä on tietysti tämä rahoituskysymys, eli Yleä osallistetaan valtiontalouden säästöihin enemmän kuin koskaan ennen, eli puhutaan paitsi indeksikorotuksista, niiden poistamisesta, myös alvin korotuksesta 10:stä 14 prosenttiin, mikä tarkoittaa seuraavana kolmena vuonna noin 130 miljoonaa ja seuraavan neljän vuoden aikana noin 200 miljoonaa euroa vähemmän Ylelle kanavoitua rahaa.

Toisaalta periaatteellisesti merkittävä — ei välttämättä euromääräisesti — on se, että liikaa kerättyä Yle-veroa tullaan palauttamaan. Eli Yle-veron tuotto on ollut korkeammalla tasolla kuin mitä on Yleisradion rahoittamiseksi ollut välttämätöntä. Nyt siksi Yle-veroa kevennetään vastaamaan Ylen todellista rahoitustarvetta, ja tämä kohdennus tehdään nimenomaan pieni- ja keskituloisille. Määrällisesti se ei ole kovin suuri, mutta se on parempi kuin esimerkiksi Yle-veron korottaminen, mikä itse asiassa olisi tullut tämän hallituksen pöydälle, jos näitä rahoitussäästöjä Ylen osalta ei olisi nyt puskettu eteenpäin. Meidän olisi pitänyt korottaa Yle-veroa, jotta Yle-veron tuotto olisi riittänyt kattamaan Ylestä syntyvät kustannukset, Ylen kasvavasta budjetista syntyvät kustannukset.

Sen lisäksi Ylen taloutta ja toimintaa avataan sekä niiden valvontaa lisätään. Yle-lakiin kirjataan Ylelle velvollisuus edistää taloutensa ja toimintansa avoimuutta, kirjataan myös hallintoneuvoston tehtäväksi valvoa, että Ylen varoja käytetään avoimesti ja tehokkaasti,

Punkt i protokollet PR 115/2024 rd

ohjeistetaan Yleä tehostamaan toimintaansa ja säästämään nimenomaan hallinnosta ja esitetään myös hallintoneuvoston arvioitavaksi tarve ulkoiselle selvitykselle Ylen toiminnan tehokkuudesta. Kokonaisuudessaan näillä muutoksilla Ylen rahoitusta kohtuullistetaan ja se osallistetaan tähän valtiontalouden tasapainotukseen — olisi pitänyt osallistaa jo vuosia ennen tätä. Lisäksi Ylen toiminnan ja varojen käytön avoimuutta sekä valvontaa lisätään, Yle velvoitetaan tehostamaan toimintaansa.

Kaikilla näillä muutoksilla pedataan pohjaa sille, että paitsi valtiontalous on tasapainossa myös toisaalta Ylen kokonaisrahoitus on kohtuullinen ja sitä käytetään tehokkaasti vastaamaan niihin lakisääteisiin velvoitteisiin, [Puhemies koputtaa] joita Ylelle on asetettu suomalaisten palvelemiseksi.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Siponen.

21.54 Markku Siponen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tässä on ollut pitkä ilta, monta tärkeää asiaa käsitellyssä, ja tässä oli edustaja Vikholm... Oliko Vikholm? [Joakim Vigeli-
us: Vigelius!] — Pahoittelut. Meinasin sanoa, että Vikholm. Se kävi mielessäni. — Vikholmilla oli hyvä puheenvuoro tässä alussa, kun hän kävi läpi, että on puolueita, jotka kertovat oppositiossa toista kuin sitten hallituksessa ollessaan, ja tämä ilta oikeastaan kuvaa todella hyvin tätä, koska meillä oli ikäihmisten hoitajamitoitus alussa käsitellyssä.

Perussuomalaiset vaati ennen vaaleja hoitajamitoitusta, tiukempaa hoitajamitoitusta, nopeammin, ja kun ne pääsivät hallitukseen, niin välittömästi hoitajamitoituksen höllennys, mutta ei siinä vielä mitään, vietiin rahat pois, eli ikäihmisten hoivasta rahat pois.

No sitten iltaa jatkettiin ammatillisella koulutuksella. Perussuomalaiset ennen vaaleja kertoi, että ammatilliseen koulutukseen täytyy saada arvopalautus, kunnianpalautus. Mitä tämä tarkoittaa? 120 miljoonan euron säästöt ammatilliseen koulutukseen — 120 miljoonan euron säästöt sinne duunarikoulutuksen, mutta näin se toimii, näin se toimii. Puheet ovat täysin muuttuneet vaalien jälkeen, ja sitten mitä tulee tähän Yleen, niin todellakin meillä on käsitellyssä nämä Ylen säästöt, ja varmasti itse ajattelen, että olennainen kysymyksen tässä on nyt, että miten nämä säästöt kohdistetaan. Nämä yhdessä sovitut säästöt, missä on varmasti järkevää, että kaikki osallistuvat, kun joudutaan säästöjä tekemään.

Julkisuudessa on ollut keskustelua, että muutosneuvottelut ovat alkaneet ja irtisanomisia on myöskin tulossa. Tietysti se, mistä itse kannan erityistä huolta, on tämä alueellinen toimitus, nämä maakuntatoimitukset, ja todella tietysti kannan huolta siitä, että edelleen tämä Ylen alueellisuus säilyy ja että pystytään myöskin tästä alueellisesta uutiskattavuudesta ja ajankohtaistoimituksesta huolehtimaan, ja kannan tietysti siitä erityistä huolta, että pystytään sitten järkevällä tavalla nämä säästöt kohdistamaan. — Mutta kiitoksia, arvoisa rouva puhemies, tähänastisesta illasta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Vigelius.

21.56 Joakim Vigelius ps: Arvoisa puhemies! Mukava kuulla keskustan ääntä tässä salissa Ylestä keskusteltaessa. Nimittäin kun aiemmin puhuttiin Ylestä, niin sävy oli hyvinkin sättävä hallituksen suuntaan jostakin syystä. Nämä päätöksethän ovat täällä eduskunnan pöydällä siksi, että te olette olleet mukana hyväksymässä tätä, kuten käytännössä kaikki eduskuntaryhmät ja kansanedustajat tässä eduskunnassa. Keskustankin kädenjälki siis näkyy, eli jos joku tulee kysymään teiltä torilla, minkä takia Ylellä on muutosneuvottelut ja

Punkt i protokollet PR 115/2024 rd

ehkä irtisanomisia ja erilaisia alueellisten toimitusten lakkauttamisia mahdollisesti edessä, niin voitte kyllä perussuomalaisten ja kokoomuksen syyttämisen sijaan antaa pienen selkääntäputuksen myös itsellenne siinä suorituksessa, nimittäin te olette itsekin allekirjoittaneet sen, että säästöjä tehdään. Toki parlamentaarinen työryhmä itse asiassa esitti, että nimenomaan Ylen uutistoimintaa pyritään turvaamaan, sekä valtakunnallista että alueellista, eli jos Yle päättää itse kohdentaa muutosneuvottelunsa ja lopulta irtisanomisensa nimenomaan valtakunnalliseen uutistoimintaan ja toisaalta alueelliseen uutistoimintaan, niin silloin itse asiassa Yleisradiota on syyttämisen siitä, että se ei kunnioita parlamentaarisen päätöksenteon tahtoa. Koska se on yksimielisenä mennyt läpi, sillä on sen myötä aika vahva mandaatti.

Jos vielä muistellaan keskustan suoritusta, niin te olette tosissaan olleet hallituksessa, jossa teillä olisi ollut mahdollista jäädyttää se indeksi, tai valtiovarainministeripuolueena edes laittaa parlamentaarinen työryhmä pohtimaan sitä. Ei tapahtunut. Ymmärrän, teillä oli vaikeat hallituskumppanit, mutta kai tekin olette siitä vastuussa, kenen kanssa lähdette hallitukseen. Oppositiossa te esitätte indeksijäädytyksiä, koviakin sellaisia. Te puhutte suoraan vaihtoehtobudjetissanne 20 prosentin rahoituksen leikkaamisesta Yleltä. Indeksit on siinä laitettu sulkuihin, että se voidaan esimerkiksi toteuttaa indeksit leikkaamalla, mutta ilmeisesti te olisitte valmiit rajumpiinkin tasoleikkauksiin pelkkien indeksien jäädyttämisen lisäksi tai niitten puolesta. Nyt kuitenkin tässä keskustelussa osoitatte syyttävää sormea hallituspuolueita kohtaan siinä, että te olette ajaneet leikkauksia ja nyt irtisanomisia on edessä. Nämä säästöt, mitä tehdään, ovat teidän hyväksymiänne linjauksia. Yle toimeenpanee ne, mutta te olette olleet myös niiden säästöesitysten takana, yksimielisesti tämän eduskunnan kanssa — ja siinä ei ole mitään hävettävää. Hävettävää on siinä, jos ei pysty pitämään sitä linjaa, ei hallituksessa ollessa, ei oppositiossa vaihtoehtobudjettia esittäessä eikä oppositiossa sen jälkeenkään, kun vaihtoehtobudjetti on esitetty. Ette seiso edes sen takana. Se on asia, jota sopii hävetä. Siinä, että on joskus valmiina hallitukseen ja tekemään siellä päätöksiä ja viemään niitä eteenpäin, kaikkea saamatta, ei ole mitään hävettävää.

Riksdagen avbröt debatten och behandlingen av ärendet.